
İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Gözüyle Protez İnfeksiyonlarına Yaklaşım

Haluk ERAKSOY

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi
İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji
Anabilim Dalı

Klimik Derneği Bilimsel Toplantısı:
Protez İnfeksiyonlarına Yaklaşım
(17 Nisan 2015, Muğla)

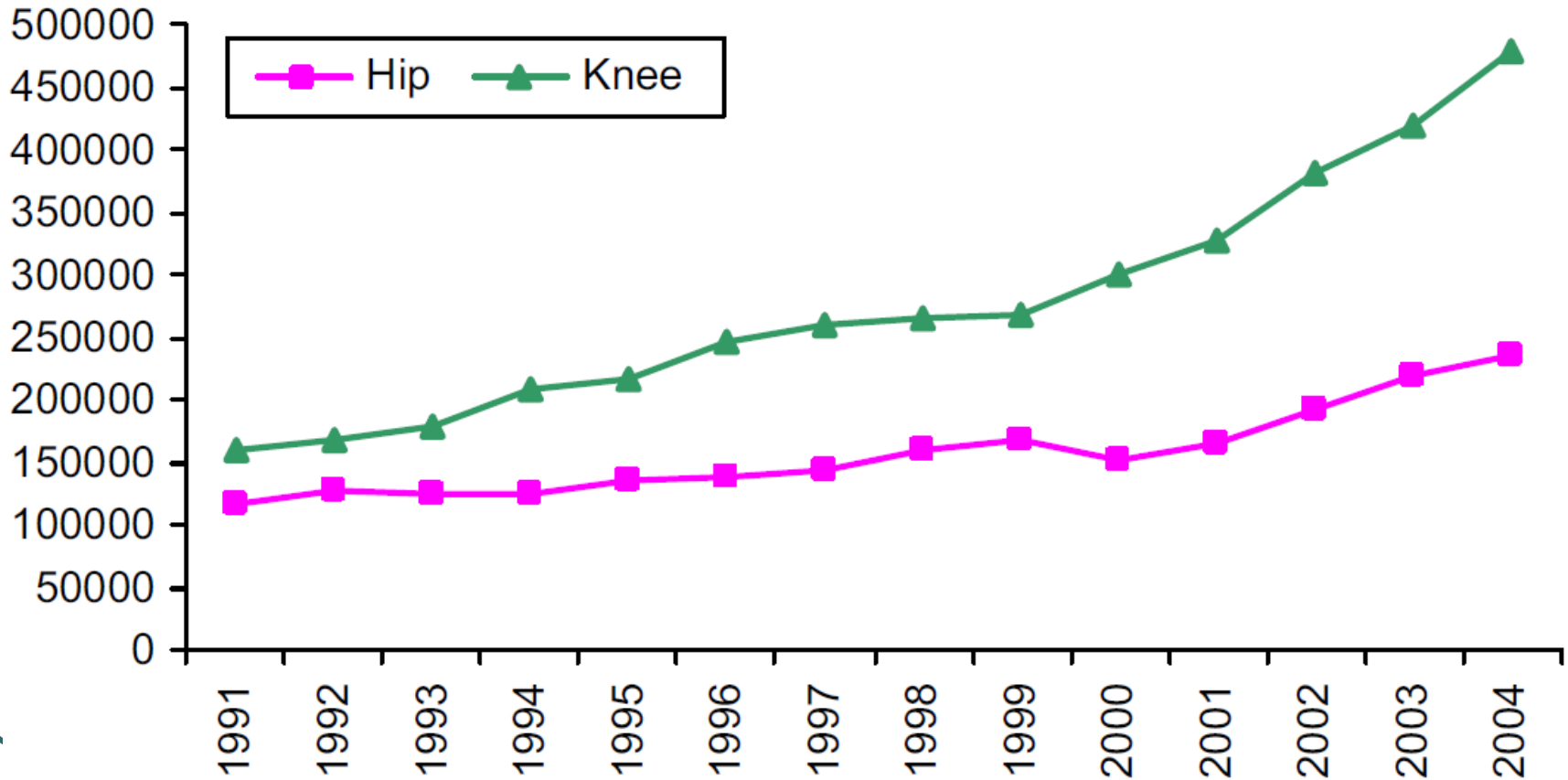
Protez Eklem İnfeksiyonu

- **Prosthetic joint infection (PJI)**
- Prostetik eklem infeksiyonu
- **Joint prosthesis infection**
- Eklem protezi infeksiyonu
- **Periprosthetic infection**
- Periprostetik (protez çevresi) infeksiyon

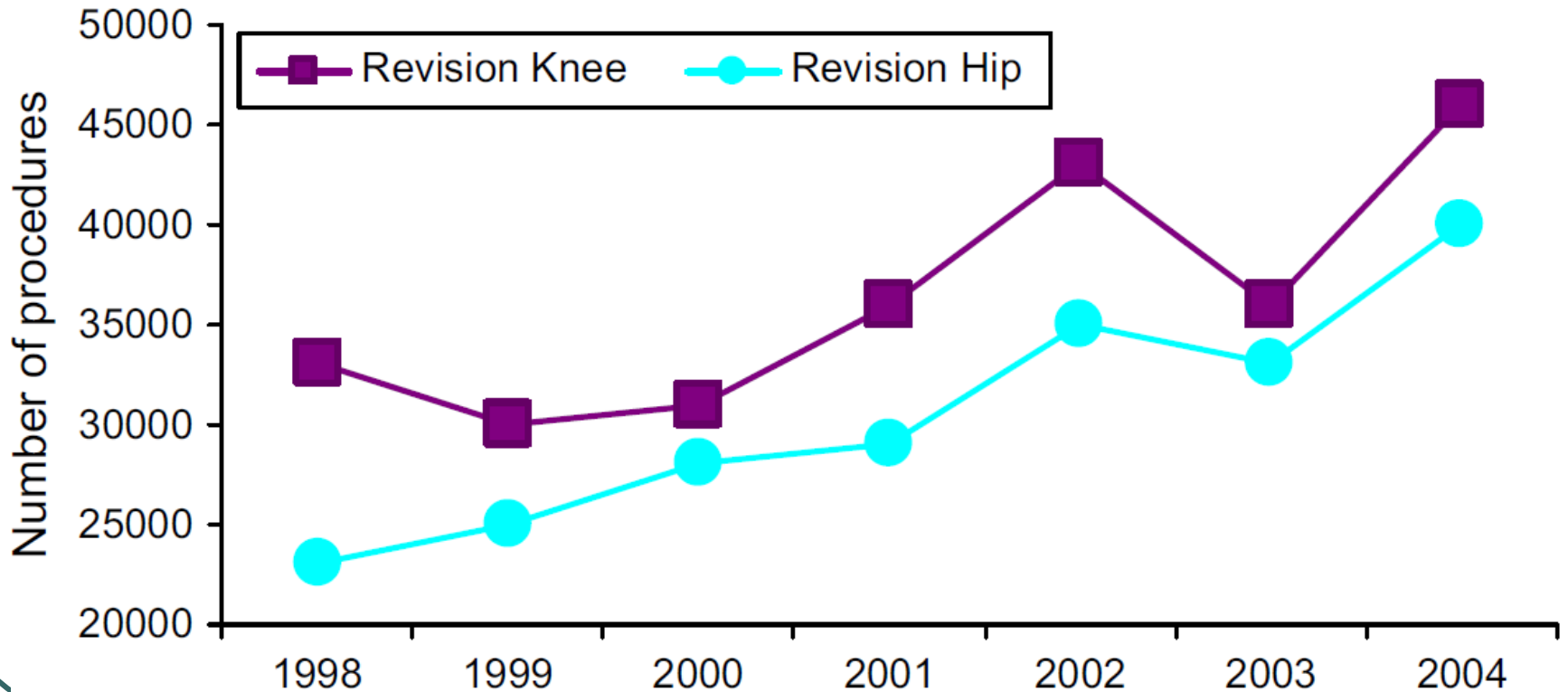
Protez Eklem Replasmanları (Artroplastik Türleri)

- Diz
- Kalça
- Omuz
- Dirsek
- Ayak bileği

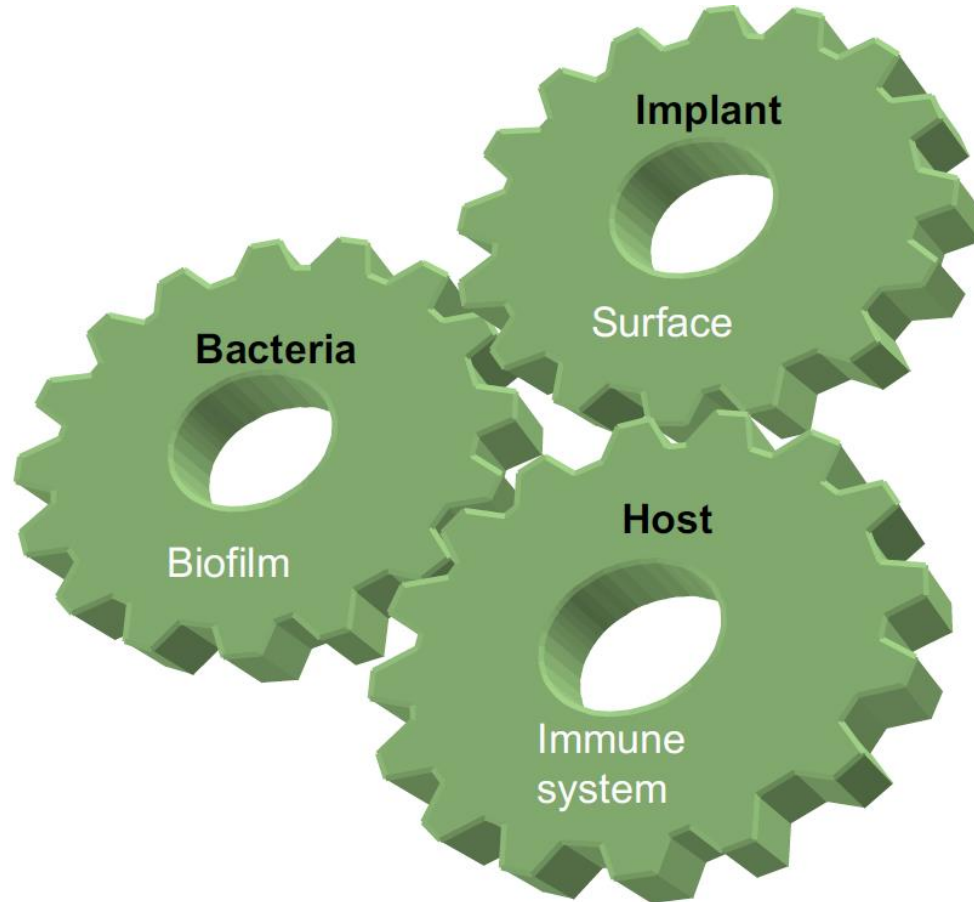
ABD'de Kalça ve Diz Artroplastisi

ABD'de Diz ve Kalça Protezi Revizyonları

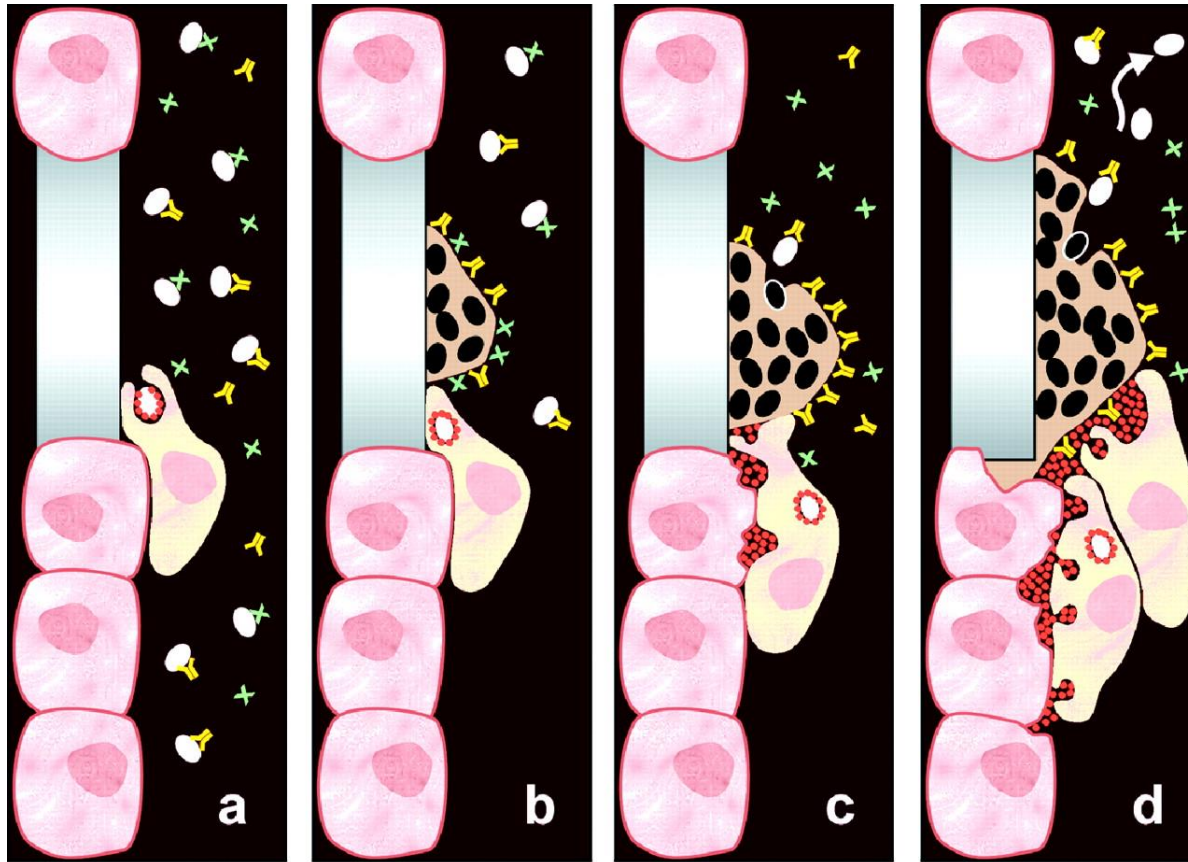
Protez Eklem İnfeksiyonu: Patogenez

Protez Eklem İnfeksiyonu: Patogenez

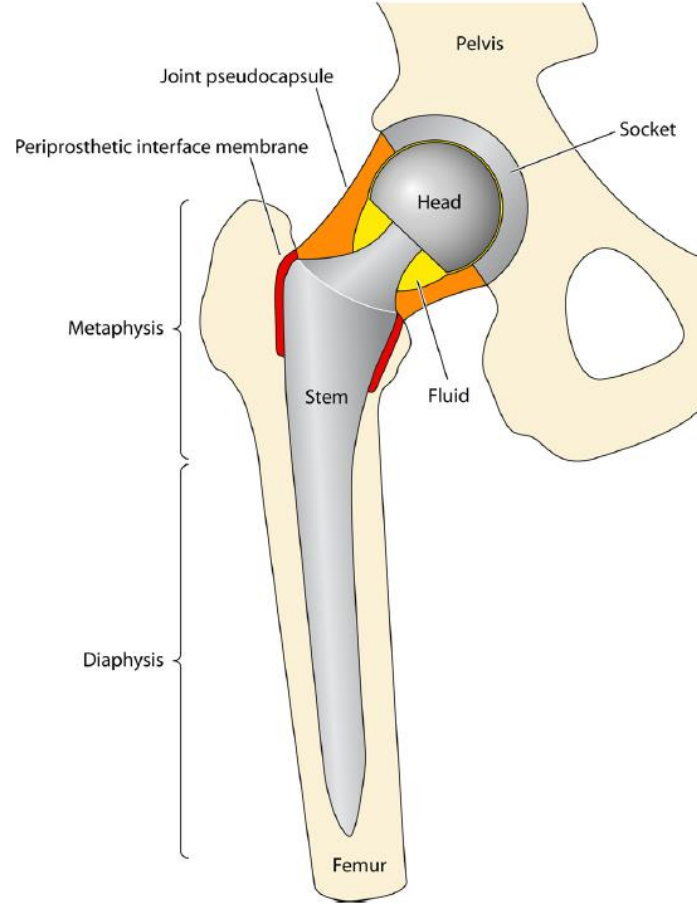
- **Intraoperatif:** Cerrahi alanın kontaminasyonu (direkt ya da aerosolize)
- **Komşuluk:** Yakındaki bir deri ve yumuşak doku enfeksiyonu ya da açık kırık gibi bir penetran travma (direkt ya da lenfojen yayılma)
- **Hematojen:** Uzaktaki bir enfeksiyon odağı

Protez Eklem İnfeksiyonu: Biyofilm Oluşumu

× Antibiotic Y Antibody ● Planktonic cell ● Biofilm cell ● Phagocyte enzymes

Total Kalça Artroplastisi: Şematik Görünüm

Protez Eklem İnfeksiyonları: Etyoloji

Gram-pozitif koklar (%65)

- ✓ Koagülaz-negatif stafilokoklar
- ✓ *Staphylococcus aureus*
- ✓ *Streptococcus* türleri
- ✓ *Enterococcus* türleri

Aerop Gram-negatif çomaklar (%6)

- ✓ *Enterobacteriaceae*
- ✓ *Pseudomonas aeruginosa*

Anaeroplara (%4)

- ✓ *Propionibacterium* türleri
- ✓ *Peptostreptococcus* türleri
- ✓ *Finnegoldia magna*

Polimikrobik (%20)

Kültür negatif (%7)

Mantarlar (%1)

Protez Eklem İnfeksiyonu İçin Risk Faktörleri: Hastaya İlişkin

Sistemik

- İleri yaş
- Obezite
- Diabetes mellitus
- Steroid kullanımı
- Malignite
- Romatoid artrit

Yerel

- Aynı eklemden daha önce artroplastiden geçirilmiş olması
- Artroplastinin kırık için uygulanması
- Eklem türü (diz > kalça)
- Perioperatif yara komplikasyonları (yüzeyel yara enfeksiyonu, hematoma ya da persistan yara drenajı)

Protez Eklem İnfeksiyonu İçin Risk Faktörleri: Operasyona İlişkin

- ASA skoru ≥ 3
- Ameliyat süresi ≥ 3 saat
- Yaranın kontamine ya da kirli olması
- Sistemik antibiyotik profilaksisi yapılmaması
- Antibiyotikli çimento kullanılmaması

Protez Eklem İnfeksiyonunda Başlangıç Belirtileri

Belirti	%
Eklem ağrısı	95
Ateş	43
Periartiküler şişlik	38
Yara ya da deriden sinüs drenajı	32

Protez Eklem İnfeksiyonu: Tanı Ölçütleri

- Protezle bağlantılı sinüs traktüsü
- ≥ 2 kültürde aynı mikroorganizmanın izole edilmesi
- Protez çevresinde pürülans
- Histopatolojik incelemede periprostetik dokuda akut inflamasyon
- Tek kültürde herhangi bir mikroorganizmanın üretilmesi
- Tek kültürde virülan bir mikroorganizmanın üretilmesi
- Sinovya sıvısında lökosit sayısının artması
- Sinovya sıvısında (++) pozitif lökosit esteraz testi
- Sinovya sıvısında nötrofil oranının artması
- Serum ESR ve CRP değerlerinin artması

İnfekte Diz Protezi

İnfekte Kalça Protezi

İnfekte Omuz Protezi

Protez Eklem İnfeksiyonu İçin Tanı Ölçütü Öneren Kuruluşlar

- Musculoskeletal Infection Society (MSIS)
- The International Consensus Meeting on Periprosthetic Joint Infection
 - ❖ MSIS
 - ❖ European Bone and Joint Infection Society (EBJIS)
 - ❖ >160 Dernek
- Infectious Diseases Society of America (IDSA)

Protez Eklem İnfeksiyonu: Tanı Ölçütleri

Ölçüt	Musculoskeletal Infection Society		International Consensus Meeting on PJI		Infectious Diseases Society of America	
	Kesin Kanıt	Destekleyici Kanıt	Kesin Kanıt	Destekleyici Kanıt	Kesin Kanıt	Destekleyici Kanıt
Protezle bağlantılı sinüs traktüsü	X		X		X	
≥2 kültürde aynı mikroorganizmanın izole edilmesi	X		X		X	
Protez çevresinde pürülans		X			X	
Histopatolojik incelemede periprotetik dokuda akut inflamasyon		X		X		X
Tek kültürde herhangi bir mikroorganizmanın üretilmesi		X		X		
Tek kültürde virülan bir mikroorganizmanın üretilmesi						X
Sinovya sıvısında lökosit sayısının artması		X		X		
Sinovya sıvısında nötrofil oranının artması		X		X		
Serum ESR ve CRP değerlerinin artması		X		X		

Protez Eklem İnfeksiyonları: Sınıflandırma

Başlangıç zamanına göre

- **Erken infeksiyon: 0-3 ay**
- **Gecikmiş infeksiyon: 3-24 ay**
- **Geç infeksiyon: >24 ay**

Erken İnfeksiyon

- İlk 3 ayda içinde
- Sürekli ağrı, kızarıklık, şişlik
- Yara iyileşmesinde gecikme
- Büyük hematom
- Ateş
- Virülan mikroorganizmalar (MSSA, MRSA)

Gecikmiş İnfeksiyon (Düşük Dereceli)

- Ameliyattan 3-24 ay sonra
- Eklemde sürekli ya da şiddeti artan ağrı ve erken gevşeme
- Virülansı düşük mikroorganizmalar (koagülaz-negatif stafilokoklar, *Propionibacterium acnes*)

Geç İnfeksiyon

- Ameliyattan 2 yıldan daha uzun bir süre sonra
- Hematojen:
 - Deri
 - Solunum sistemi
 - Diş
 - Üriner sistem infeksiyonları

Protez Eklem İnfeksiyonları: Laboratuvar İncelemeleri

İnflamasyon Göstergeleri

- C-reaktif protein
- Eritrosit sedimentasyon hızı
- Lökosit sayımı
 - Ameliyat sonrası 2 hafta süreyle yükselebilir
 - ☛ Erken infeksiyon için özgül değil
 - Seri ölçümler yararlı olabilir
 - Normal değerler
 - ☛ Virülansı düşük bakterilere bağlı infeksiyon

Protez Eklem İnfeksiyonu Tanısında İnflamasyon Göstergeleri

Test	Eşik Değer	Duyarlılık (%)	Özgüllük (%)	+LR	-LR	Tanısal "Odds" Oranı
Lökosit	11 000/ μ l	45	87	3.5	0.6	5.5
CRP	10 mg/lt	88	74	3.4	0.2	20.9
ESR	30 mm/saat	75	70	2.5	0.4	7.0
IL-6	10 pg/ml	97	91	10.8	0.0	326.9
Prokalsitonin	0.3 ng/ml	33	98	16.5	0.7	24.1

Protez Eklem İnfeksiyonları: Laboratuvar İncelemeleri

Sinovya Sıvısı İncelemesi

- Lökosit sayımı
- Lökosit formülü: Nötrofil oranı

Protez Eklem İnfeksiyonu Tanısında Sinovya Sıvısı İncelemesi

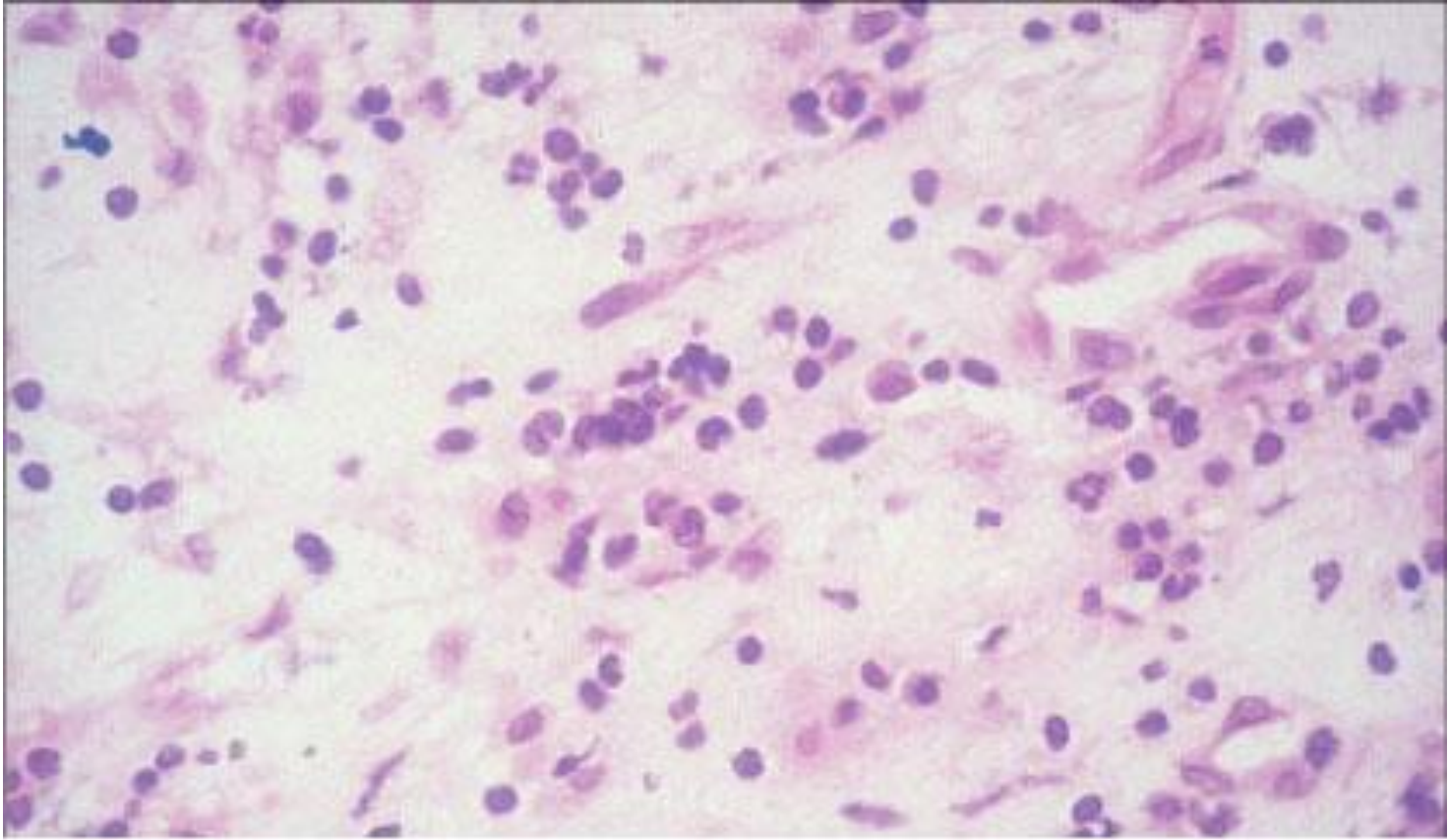
Test	Eklem	Eşik Değer	Duyarlılık (%)	Özgüllük (%)	+LR	-LR	Tanısal "Odds" Oranı
Hücre sayısı	Diz	1 100/ μ l	90.7	88.1	7.6	0.1	72.2
Nötrofil oranı	Diz	%64	95.0	94.7	17.9	0.1	339.5
Hücre sayısı	Kalça	4 200/ μ l	84.0	93.0	12.0	0.2	69.8
Nötrofil oranı	Kalça	%80	84.0	82.0	4.7	0.2	23.9
Hücre sayısı	Diz (<6 hafta)	27 800/ μ l	84.0	99.0	84.0	0.2	519.7
Nötrofil oranı	Diz (<6 hafta)	%89	84.0	69.0	2.7	0.2	11.7
Kültür	Kalça ve diz	-	72.0	95.0	14.4	0.3	48.9

Protez Eklem İnfeksiyonları: Laboratuvar İncelemeleri

Histopatolojik İnceleme

- Duyarlılık: %94-98

Protez Eklem İnfeksiyonu: Histopatoloji

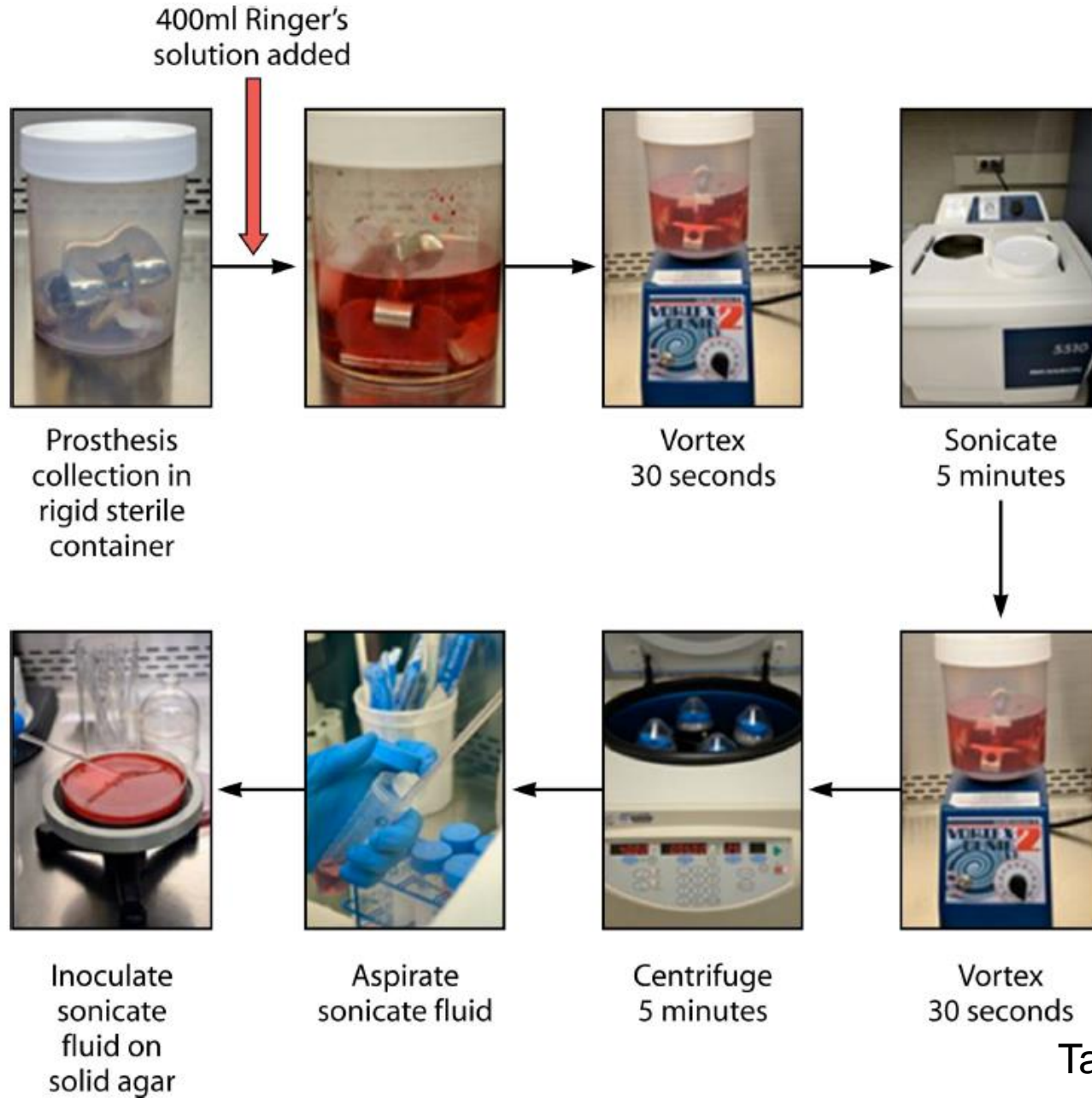

Protez Eklem İnfeksiyonları: Laboratuvar İncelemeleri

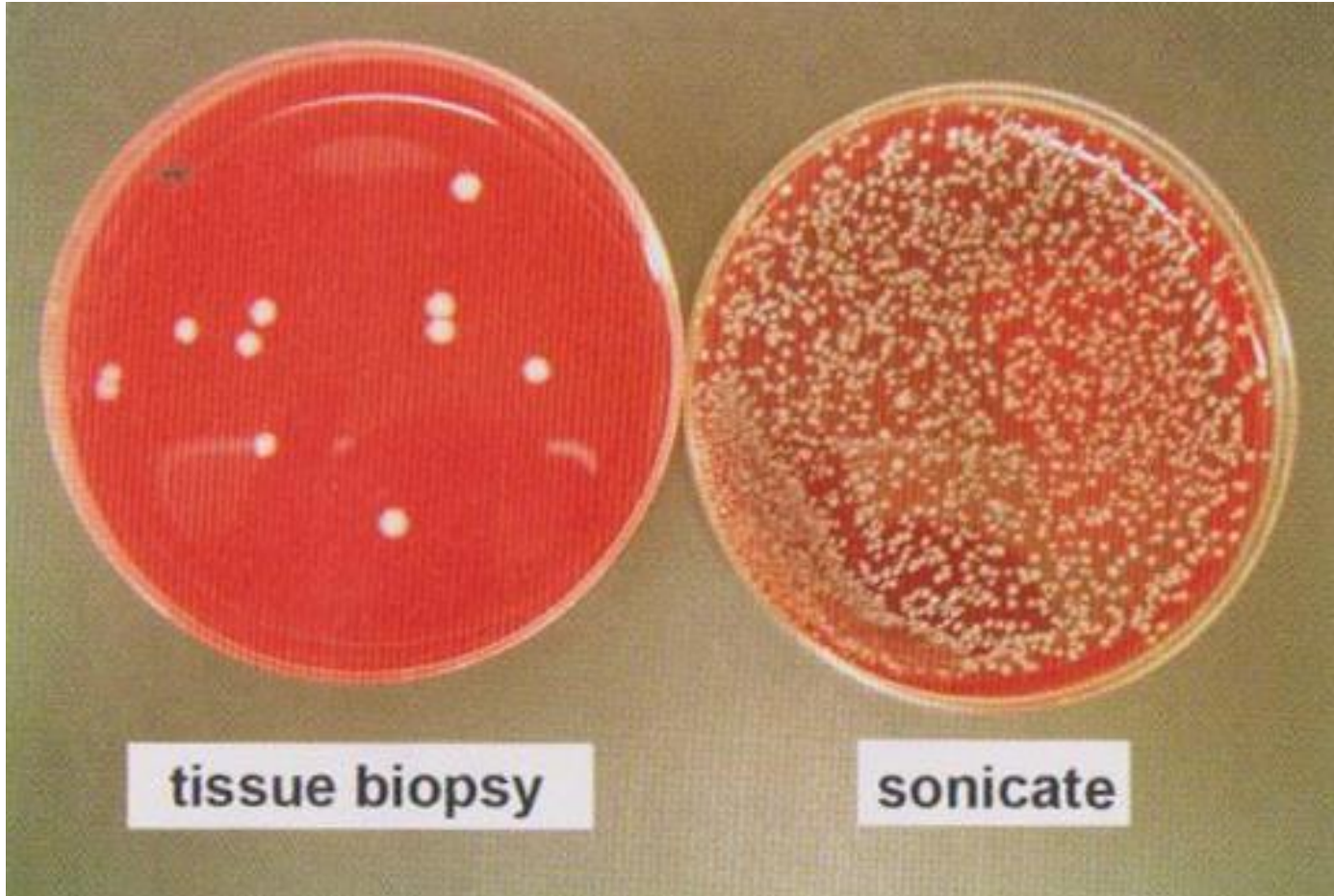
Mikrobiyolojik Yöntemler

- Kan kültürü
- Yara ya da sinüs ağzından sürüntü kültürü:
 - Kolonizan flora
- Derin örneklerin kültürü:
 - Artrotomi / artroskopi sırasında alınan periprostetik zar ya da aspirasyonla alınan sinovyal sıvı (en az 2 örnek)
- Protez sonikasyonundan sonra kültür
- Moleküler yöntemler: Yalancı pozitiflik

Vorteksleme ve Sonikasyon Teknolojisi

Protez Sonikasyonundan Sonra Kültür

Protez Eklem İnfeksiyonları: Görüntüleme Yöntemleri

Direkt radyografi

- **İnfeksiyon dışı nedenler:** periprostetik fraktür, artroplasti materyalinin fraktürü, dislokasyon
- **İnfeksiyon**
 - Periprostetik radyotransparans (kemik kaybı)
 - Protez parçalarının gevşemesi
 - Epanşman
 - Bitişik yumuşak dokuda gaz ya da sıvı koleksiyonu
 - Periostal yeni kemik oluşumu
- **Erken infeksiyon:** Özgül değil
- **Kronik (3-6 aydır süren) protez eklem infeksiyonu:**
Seri değişiklikler izlenebilir

Protez Eklem İnfeksiyonları: Görüntüleme Yöntemleri

- **Bilgisayarlı tomografi:** Normal ve anormal doku ayırımında daha iyi kontrast verir.
 - ✓ Metal implant: Artefakt verir
- **Manyetik rezonans görüntüleme:** Yumuşak dokular
 - ✓ Titanyum ve tantal implant: Güvenli
- **Ultrasonografi:** Epanşmanın gösterilmesi ve aseptik aspirasyon yapılması için

Protez Eklem İnfeksiyonları: Görüntüleme Yöntemleri

Nükleer Tıp Yöntemleri

- ^{99m}Tc işaretli kemik sintigrafisi
- Ardışık kemik sintigrafisi / ^{67}Ga sintigrafisi
- Üç fazlı kemik sintigrafisi
- Kemik sintigrafisi / ^{111}In işaretli lökosit sintigrafisi
- [^{18}F] Fluoro-2-deoksiglikoz pozitron emisyon tomografisi (FDG-PET)

Protez Eklem İnfeksiyonu Tanısında Görüntüleme

Test	Eklem	Bulgu	Duyarlılık (%)	Özgüllük (%)	+LR	-LR	Tanısal "Odds" Oranı
Direkt radyografi	Kalça	Radyotransparans ya da periostal yeni kemik yapımı	75	28	1.0	0.9	1.2
Üç fazlı kemik sintigrafisi	Geç kalça	Her üç fazda tutulum artışı	88	90	8.8	0.1	66.0
Kemik sintigrafisi / işaretli lökosit sintigrafisi	Geç kalça ve diz	Eklemdeki uyumsuzluğa ilişkin görüntüler	64	70	2.1	0.5	4.1
FDG-PET Sintigrafisi	Kalça ve diz	Çeşitli	82.1	86.6	6.1	0.2	29.6

Protez Eklem İnfeksiyonunda Tedavi

Amaçlar

- İnfeksiyonun eradikasyonu
 - ✓ Biyofilm: Tam bir debridman
 - ✓ Uzun süreli antibiyotik kombinasyonu
- Mekanik eklem işlevinin korunması
- Psikolojik destek
 - ✓ Tanının kabullenilmesi zor

Protez Eklem İnfeksiyonunda Tedavi

İlkeler

- İmplant çıkarılacak mı? / yerinde mi bırakılacak?
- Hangi cerrahi strateji uygulanacak?
- Hangi antibiyotikler seçilecek?

Kararı etkileyen faktörler

- Hastalığın süresi, sorumlu etkenler, kemik ve yumuşak doku tutulumunun yaygınlığı, eşlik eden hastalıklar, cerrahi ekibin teknik yeterliliği, hastanın tercihi

İmplantlarla İlişkili İnfeksiyonlar: Tıbbi Tedavi İlkeleri

- **Metisiline duyarlı stafilokok** infeksiyonlarında, vankomisin kullanılmaz
- İnfeksiyonun etyolojisi belli değilse, ampirik tedavide **metisiline dirençli stafilokoklar** gözetilir
- İnfekte implant çıkarılmamışsa ya da monoterapiye yanıt yetersizse, tedaviye **rifampisin** eklenir

İmplantlarla İlişkili İnfeksiyonlar: Tıbbi Tedavi İlkeleri

- İmplant replasmanının ikinci aşamasında, ilk ameliyat sırasında izole edilen bakterilere etkili antibiyotikler seçilir
- Yeni implant makroskopik olarak infekte olduğu görülen bir alana yerleştirilirse, uzun süreli antibiyotik tedavisi uygulanır

İmplantlarla İlişkili İnfeksiyonlar: Cerrahi Tedavi İlkeleri

- *S. aureus* ve *Candida* gibi virülan mikroorganizmalar söz konusuysa, infeksiyonun şifa bulması için infekte implantın çıkarılması gerekebilir
- Koagülaz-negatif stafilokoklar söz konusuysa implantın çıkarılması gerekmeyebilir

İmplantlarla İlişkili İnfeksiyonlar: Cerrahi Tedavi İlkeleri

- Uygun antibiyotik tedavisine karşın yanıt alınamazsa, etyoloji ne olursa olsun, infekte implant çıkarılır
- İnfeksiyonun nüksetmemesi için, infekte implantın parçaları tümüyle çıkarılır
- Cerrahi replasmanın ikinci evresine geçmeden önce, infeksiyonun klinik (ve gerekirse mikrobiyolojik) bulgularının ortadan kalktığından emin olunmalıdır

Protez Eklem İnfeksiyonunda Cerrahi Tedavi

Amaçlar

- Apselerin drenajı ve ölü dokunun uzaklaştırılması
- Çok sayıda doku örnekleriyle tanının doğrulanması
- Dren konularak yumuşak dokuların primer kapanması

Protez Eklem İnfeksiyonunda Antimikrobik Tedavi

- Antibiyotik seçimi kültür sonuçlarına dayanmalıdır
- Antibiyotikler dokuda yüksek konsantrasyonlara ulaşmalıdır
- Yavaş çoğalan bakterilere ve biyofilmlere karşı etkili olmalıdır

Protez Eklem İnfeksiyonu Tedavisi: Antibiyotik Seçimi

Bakteri	Yeğlenen Tedavi	Alternatif Tedavi	Kombinasyon
Stafilokoklar		Vankomisin,	Rifampisin*
Metisiline duyarlı	Sefazolin, Nafsilin	Daptomisin, Linezolid	
Metisiline dirençli	Vankomisin	Daptomisin, Linezolid	Rifampisin*
Enterokoklar		Vankomisin,	Aminoglikozid
Penisiline duyarlı	Penisilin, ampisilin	Daptomisin, Linezolid	
Penisiline dirençli	Vankomisin	Daptomisin, Linezolid	Aminoglikozid
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	Sefepim, Meropenem	Siprofloksasin, Seftazidim	Aminoglikozid, Fluorokinolon
<i>Enterobacter</i>	Sefepim, Ertapenem	Siprofloksasin	Hayır
<i>Enterobacteriaceae</i>	β -laktam, Siprofloksasin		Hayır
β-hemolitik streptokoklar	Penisilin, Seftriakson		Hayır
<i>Propionibacterium acnes</i>	Penisilin, Seftriakson		Hayır

Protez Eklem İnfeksiyonunda Etkene Göre Antibiyotik Seçimi

- **Koagülaz-negatif stafilokoklar**

- ✓ Glikopeptid

- ✓ Rifampisin + siprofloksasin / levofloksasin,
(fusidik asid, kotrimoksazol, doksisisiklin)

- **Metisiline duyarlı *S. aureus* (MSSA)**

- ✓ Sefazolin, seftriakson

- ✓ Rifampisin + siprofloksasin / levofloksasin,
(fusidik asid, kotrimoksazol, doksisisiklin)

- **MRSA**

- ✓ Glikopeptid

- ✓ Rifampisin + siprofloksasin / levofloksasin,
(fusidik asid, kotrimoksazol, doksisisiklin) ve linezolid

Protez Eklem İnfeksiyonunda Etkene Göre Antibiyotik Seçimi

- ***Enterobacteriaceae***
 - ✓ Seftriakson, karbapenem ± aminoglikozid
 - ✓ Siprofloksasin / levofloksasin
- ***Pseudomonas* türleri**
 - ✓ Seftazidim, karbapenem ± aminoglikozid
 - ✓ Siprofloksasin
- **Kültür-negatif infeksiyonlar**
 - ✓ Glikopeptid ± karbapenem, sefalosporin
 - ✓ Rifampisin + siprofloksasin

Protez Eklem İnfeksiyonunda Antimikrobik Tedavi

Rifampisin

- Biyofilmde etkinliđi çok yüksektir
- Monoterapi: Hızla direnç gelişir
- Siprofloksasin + rifampisin > siprofloksasin

Protez Eklem İnfeksiyonunda Antimikrobik Tedavi

Tedavi süresi

- Parenteral tedavi
 - ✓ İnfekte protez çıkarılmazsa: 6 hafta
 - ✓ Eklem revizyonu: 2-4 hafta
- Oral antibiyotik
 - ✓ Protez korunmuşsa: En az 3-6 ay
 - ✓ Revizyon artroplastisi: En az 6 hafta
 - ✓ Palyatif tedavi: ≥ 1 yıl

Tedavinin sonlandırılması

- ✓ İnflamasyon göstergelerinin düşmesine göre (özellikle CRP)

Protez Eklem İnfeksiyonunda Tedavi

- **Cerrahi seçenekler
ve antibiyoterapi**
- **Palyatif stratejiler
ve antibiyoterapi**

Protez Eklem İnfeksiyonunda Tedavi

Palyatif stratejiler

- Eşlik eden ağır bir hastalık olması
- Hastanın yeni bir ameliyatı kabul etmemesi
- Ameliyatın güvenli bulunmaması

Palyatif Stratejiler

- **Rezeksiyon artroplastisi:**
Protez çıkarılır
- **Artrodez:** Protez çıkarılır
- **Ampütasyon:** Nadir
- **Uzun süreli antibiyotik süpresyonu:** Protez çıkarılmaz

Protez Eklem İnfeksiyonunda Tedavi

Cerrahi seçenekler

- Protezin korunması (DAIR)*
- Tek aşamalı revizyon (OSE)**
- İki aşamalı revizyon (TSE)***

*Debridement, Antibiotics, Irrigation, Retention

**One-Stage Exchange

***Two-Stage Exchange

Cerrahi Seçenekler

- **Protezin korunması:** Yalnız debridman
- **Tek aşamalı revizyon:** Protez çıkarılır ve hemen yeni bir protez yerleştirilir
- **İki aşamalı revizyon:** Protez çıkarılır ve reimplantasyon bir süre sonraya ertelenir

Cerrahi Seçenekler

Protezin korunması (DAIR)

- Eklem çevresindeki infekte dokunun tam olarak açık (ya da artroskopik) debridmanı ve irigasyonu
- Protezin (çıkarılabilen parçaları dışında) yerinde bırakılması
- Yumuşak dokunun kapatılması
- Antibiyotik tedavisi

Protezin Korunması (DAIR)

- Protezde gevşeme yok, eklem işlevleri yeterli
- Yumuşak doku zarfı sağlıklı
- Belirtilerin süresi kısa
- Etken biliniyor ve çok duyarlı bir bakteri (örneğin penisiline duyarlı bir streptokok)

Cerrahi Seçenekler

Revizyon artroplastisi

- Etkilenen kemik, yumuşak doku ve tüm çimentonun çıkarılması
- Hastanın bilgilendirilmesi ve gerekiyorsa genel sağlık durumunun düzeltilmesi
- İki aşamalı ya da tek aşamalı revizyon

Tek Aşamalı Revizyon Artroplastisi

- İmplant stabil değil, fakat yumuşak dokular sağlam
- Antibiyotiklere duyarlı bir bakteri
- Eşlik eden hastalık nedeniyle daha ağır bir ameliyat uygun değil

İki Aşamalı Revizyon

- En yaygın yaklaşım
- Antibiyotikli çimento “spacer”: *Lokal tedavi*
- Pahalı
- Zaman alıcı: Doku hasarını artırabilir
- Hareket kısıtlılığı: Reimplantasyona kadar

İki Aşamalı Revizyon Artroplastisi

- İmplant stabil değil
- Ciddi yumuşak doku hasarı var
- Dirençli ya da **tedavisi güç bir** mikroorganizma: MRSA, VRE ve mantar
- İnfeksiyonun uzun süreden beri olması
- Daha önceki debridman ve protezi koruma girişiminin başarısız kalması

Protez Eklem Cerrahisinde Antibiyotik Profilaksisi

- **Tek doz:** İşlemden 60 dakika önce başlanır (İV)
- **Ek doz:** İntraoperatif
 - >3 saat süren
 - Büyük kan kaybı
 - (Geniş yanıklar)
 - Böbrek fonksiyonları normale
 - İlacın yarı ömrüne göre bir iki kez
- **Turnike gerektiren işlemler**
Turnike şişirilmeden önce ➡ Tüm doz
- **Hedef:** *S. aureus*, koagülaz-negatif stafilokoklar

Protez Eklem Cerrahisinde Kullanılan Profilaktik Antibiyotikler

Antibiyotik	Erişkin Dozu (İV)	Doz Aralığı
Sefazolin	<120 kg ➔ 2 gr ≥120 kg ➔ 3 gr	4 saat
Vankomisin	15 mg/kg (maksimum 2 gr)	-
Klindamisin	900 mg	6 saat

Protez Eklem Cerrahisinde Vankomisin Profilaksisi

- MRSA ve MRKNS'nin sık bir postoperatif yara infeksiyonu nedeni olduğu hastaneler
- MRSA ile kolonize olan hastalar
- β -laktam alerjisi olan hastalar

Protez Eklem Cerrahisinde Vankomisin Profilaksisi

- İnfüzyona, ilk insizyonun 60-120 dakika öncesinden başlanır.
 - İnsizyon yapıldığı sırada yeterli doku düzeyleri sağlanır.
 - Anestezi başlatıldıktan hemen sonra ortaya çıkabilecek bir infüzyon reaksiyonundan kaçınılmış olur.
- Hızlı İV uygulama, özellikle anestezi başladığı sırada tehlikeli olabilecek bir hipotansiyona yol açabilir.
 - Difenhidramin verilmesi ve infüzyonun yavaşlatılması yararlı olabilir.
- Maksimum 1.5 gr (>75 kg hastalar dahil) ve daha yavaş (1.5 gr için 90 dakika) verilmesini önerenler de vardır.

Bu ŞİDDET Sona **Ers!**n

**Dr. Ersin Arslan'ı Unutma
17 Nisan'ı Unutma**